

Република Македонија
МИНИСТЕРСТВО ЗА ФИНАНСИИ

ПРЕДЛОГ НА ЗАКОН
за изменување и дополнување на Законот за јавните набавки
по скратена постапка

Скопје, јуни 2013

ВОВЕД

I. ОЦЕНА НА СОСТОЈБИТЕ ВО ОБЛАСТА ШТО ТРЕБА ДА СЕ УРЕДИ СО ЗАКОНОТ И ПРИЧИНИТЕ ЗА ДОНЕСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ

Законот за јавните набавки („Службен весник на Република Македонија“ бр. 136/07, 130/08, 97/10, 53/11, 185/11 и 15/13) започна да се применува од 1 јануари 2008 година. Во периодот на негова примена беа донесени неколку измени и дополнувања со кои се извршија низа на прилагодувања и подобрувања на законскиот текст, а се воведоа и одредени новини согласно со политиките на Владата на Република Македонија.

Треба да се има предвид дека јавните набавки се динамична област која секојдневно се унапредува. Така, системот на јавните набавки и неговата правна рамка мора да покажат одредена доза на флексибилност заради прилагодување кон новите текови и иновативни решенија. Во оваа прилика треба да се напомене дека Република Македонија е лидер во регионот во користењето нови иновативни методи и средства за доделување на договорите за јавни набавки, особено во сферата на користење електронски средства.

Во тој контекст, Бирото за јавни набавки при Министерството за финансии предложи неколку иновативни и напредни мерки согласно со своите законски надлежности до министерот за финансии и до Владата на Република Македонија. Тука, пред сè, треба да се издвои воведувањето профил на економски оператори на Електронскиот систем за јавни набавки и дополнителниот чекор за поднесување конечна цена кај случаите во кои не може да се спроведе стандардна електронска аукција поради немање доволно конкуренција.

Со Законот за изменување и дополнување на Законот за јавните набавки („Службен весник на Република Македонија“ бр. 185/11) се воведоа неколку новини кои започнаа да се применуваат од средината на 2012 година бидејќи беше потребно време да се прилагоди Електронскиот систем за јавни набавки. Тука би ги издвоиле задолжителното објавување на оглас за постапките со барање за прибирање понуди со проценета вредност до 5.000 евра, негативните референци, квалификациските системи за секторските договорни органи, техничкиот дијалог како задолжителен чекор кој претходи на постапката за набавка на стоки и услуги со проценета вредност над 130.000 евра и други.

Изминатата 2012 година и првата половина од 2013 година овозможија доволен временски период за заживување на сите овие новини и за согледување на потребата од доуредување на одредени прашања кои се јавуваат во пракса, а кои ја отежнуваат примената на законот, што е една од причините за изготвување на овој Предлог Закон за изменување и дополнување на Законот за јавните набавки.

II. ЦЕЛИ, НАЧЕЛА И ОСНОВНИ РЕШЕНИЈА

Предложените измени и дополнувања на Законот за јавните набавки првенствено имаат цел да допрецизираат конкретни одредби и да доуредат одредени прашања кои се јавија во досегашната пракса. Воедно, се предлагаат и неколку нови иновативни решенија кои треба да допринесат за севкупното унапредување на системот за јавни набавки на Република Македонија.

Конкретно, се уредува профилот на економски оператор на Електронскиот систем за јавни набавки преку кој значително се олеснува докажувањето на личната состојба на регистрираните економски оператори во постапките што се спроведуваат со користење електронски средства.

Се предлага и воведување нов исклучок од примена на законот за нотарски услуги и услуги за извршители со цел да се овозможи примената на материјалните прописи, а имајќи ги предвид специфичните околности при користењето вакви услуги. Исто така, се овозможува исклучување од примената на законот кога договорот се доделува на поврзано друштво.

Со предложените измени и дополнувања ќе се зголеми обемот на надлежности на Бирото за јавни набавки во делот на контрола при задолжителното прикачување на тендерската документација на Електронскиот систем за јавни набавки, администрирање на листата на негативни референци и организирање на едукацијата за јавни набавки која е задолжителна за службениците за јавни набавки.

Исто така, се воведува експлицитна забрана за групирање на ставки во дел од набавката на начин кој преку одредена ставка би се ограничила конкуренцијата на единствен понудувач за сите ставки во рамки на делот, без оглед дали станува збор за делива или неделива набавка. Имајќи ја предвид ваквата забрана, договорниот орган ќе има обврска таквата ставка за која е свесен дека нема конкуренција да ја издвои во посебен дел кој нема да биде врзан за останатите ставки.

Една од главните новини кои се предлагаат е задолжително прикачување на тендерската документација на Електронскиот систем за јавни набавки со што истата ќе стане достапна во електронска форма во истиот момент кога се објавува огласот за јавна набавка. Со тоа се напушта досегашната востановена пракса тендерската документација да се подига од кај самиот договорен орган и да се наплаќа за истата, што значително ја ограничуваше конкуренцијата и интересот на економските оператори за учество во постапките за доделување договори за јавни набавки.

Се доуредува прашањето за учество на група понудувачи во постапките, а особено доколку одреден член на групата сака да се повлече во текот на постапката или пред потпишување на договорот за јавна набавка.

Исто така, се предлагаат неколку одредби со кои се доуредува издавањето негативни референци и како економските оператори да ги заштитат своите права. Имено, досегашната практика покажа дека овој дел е потребно да се допрецизира со цел да се избегнат недоразбирања и грешки од двете страни во примената на законот.

Уште едно иновативно решение кое се предлага со овие измени и дополнувања на законот е воведување еден чекор кај електронските аукции каде е добиена само една понуда или е останата само една прифатлива понуда. Со ова на единствениот понудувач му се дава можност да ја намали првично понудената цена само еднаш со што ќе се добие неговата конечна цена. Ова од причина што не е можно да се спроведе стандардна електронска аукција во услови кога во постапката има само една понуда или една прифатлива понуда. Како резултат на тоа се брише основот за примена на постапката со преговарање без објавување на оглас од член 99 став 1 точка 1 алинеја 4 од законот.

III. ОЦЕНКА НА ФИНАНСИСКИТЕ ПОСЛЕДИЦИ ОД ПРЕДЛОГОТ НА ЗАКОНОТ ВРЗ БУЏЕТОТ И ДРУГИТЕ ЈАВНИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА

Предлогот на Законот за изменување и дополнување на Законот за јавните набавки нема фискални импликации врз Буџетот на Република Македонија.

IV. ПРОЦЕНКА НА ФИНАНСИСКИТЕ СРЕДСТВА ПОТРЕБНИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ, НАЧИНОТ НА НИВНОТО ОБЕЗБЕДУВАЊЕ, ПОДАТОЦИ ЗА ТОА ДАЛИ СПРОВЕДУВАЊЕТО НА ЗАКОНОТ ПОВЛЕКУВА МАТЕРИЈАЛНИ ОБВРСКИ ЗА ОДДЕЛНИ СУБЈЕКТИ

За спроведувањето на Предлогот на Законот за изменување и дополнување на Законот за јавните набавки по скратена постапка не е потребно да се обезбедат дополнителни финансиски средства.

V. СКРАТЕНА ПОСТАПКА ЗА ДОНЕСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ЈАВНИТЕ НАБАВКИ

Имајќи го во предвид фактот дека се исполнети условите од членот 170 алинеја 1 од деловникот на Собранието на Република Македонија, односно фактот дека не се работи за донесување на сложен и обемен закон се предлага Законот за изменување на Законот за јавните набавки да се донесе по скратена постапка.

ПРЕДЛОГ НА ЗАКОН ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ЈАВНИТЕ НАБАВКИ

Член 1

Во Законот за јавните набавки („Службен весник на Република Македонија“ број 136/2007, 130/2008, 97/2010, 53/2011, 185/2011 и 15/2013), во членот 3 по точка 30 се додава нова точка 31 која гласи:

„31. „Профил на економски оператор“ е функционалност на Електронскиот систем за јавни набавки со која се олеснува докажувањето на исполнетоста на одредени критериуми за утврдување способност од страна на регистрираните економски оператори;“.

Точките 31, 32 и 33 стануваат точки 32, 33 и 34.

Член 2

По членот 8 се додава нов член 8-а кој гласи:

„Член 8-а

Овој закон не се применува на набавката на услуги од нотари и од извршители.“.

Член 3

По членот 10 се додава нов член 10-а кој гласи:

„Член 10-а

Овој закон не се применува при доделување на договор од страна на договорен орган на правно лице доколку:

- правното лице врши дејност од делокругот на надлежности на тој договорен орган,
- правното лице врши дејност претежно за договорниот орган,
- предметот на договорот е директно поврзан со вршење на дејноста од алинејата 1 на овој член,
- договорниот орган е основач на тоа правно лице,
- врз правното лице договорниот орган врши надзор и

- правното лице во целост ги извршува обврските од договорот без подизведувачи.“.

Член 4

Во членот 14 став (1), по алинејата 15 се додаваат три нови алинеи 16, 17 и 18 кои гласат:

„- изготвува инструкции како интерни упатства за подготовка и спроведување на едукацијата за јавни набавки и обуката за обучувачи за јавни набавки кои се објавуваат на неговата веб страница,

- ја отстранува објавената негативна референца на економски оператор врз основа на одлука на надлежен орган, спогодба со својство на извршна исправа помеѓу договорниот орган и носителот на набавка или на барање на договорниот орган придружено со изјава од лицето кое ја издало негативната референца дадена пред надлежен орган за сторена техничка грешка,

- ги анализира образложенијата за неприкачување на тендерска документација на огласот за јавна набавка согласно со членот 37 став (2) од овој закон и доколку истите не се основани му укажува на договорниот орган за сторениот пропуст,“.

Член 5

Во членот 15, по ставот (5) се додава нов став (6) кој гласи:

„(6) Доколку предметот на набавка е составен од повеќе ставки во рамки на еден дел, договорниот орган не смее делот да го оформи на начин кој ќе ја попречи или ќе ја ограничи конкуренцијата на само еден економски оператор, без оглед дали предметот на договорот е оформен во еден или во повеќе делови.“.

Член 6

Членот 37 се менува и гласи:

„(1) Договорниот орган ја прави достапна тендерската документација на секој заинтересиран економски оператор со користење електронски средства заради директен и целосен пристап преку ЕСЈН истовремено со објавување на огласот за јавна набавка. Обрасците од тендерската документација се прикачуваат во формат кој може директно да го користат економските оператори.

(2) По исклучок на ставот (1) на овој член, договорниот орган ја прави достапна тендерската документација во хартиена форма или на магнетен медиум само во случај:

- ЕСЈН да не го поддржува видот на форматот во кој е изработена тендерската документација или нејзин дел, за што пополнува образложение во ЕСЈН или
- при објавување оглас за доделување договор за јавно приватно партнерство.

(3) За добивање на тендерската документација не се наплаќа надоместок.“.

Член 7

Во членот 41 се додаваат четири нови става (2), (3), (4) и (5) кои гласат:

„(2) Составен дел на групна понуда е договор за поднесување групна понуда со кој членовите во групата економски оператори меѓусебно и кон договорниот орган се обврзуваат за извршување на договорот за јавна набавка, а кој особено ги содржи следниве податоци:

- членот на групата кој ќе биде носител на групата, односно кој ќе ја поднесе понудата и ќе ја застапува групата пред договорниот орган,
- членот на групата кој во име на групата економски оператори ќе го потпише договорот за јавна набавка,
- членот на групата кој во име на групата економски оператори ќе ја обезбеди гаранцијата на понудата во форма на банкарска гаранција или депонирани средства, доколку е предвидено во тендерската документација,
- членот на групата кој ќе ја издаде фактурата и сметка на која ќе се вршат плаќањата,
- краток опис на обврските на секој од членовите на групата економски оператори за извршување на договорот и
- други податоци кои договорниот орган ќе ги утврди во тендерската документација.

(3) Членовите на групата економски оператори одговараат неограничено и солидарно пред договорниот орган за обврските преземени со понудата.

(4) Член во групата економски оператори не може да се повлече од групата економски оператори до склучување на договорот за јавна набавка доколку:

- е носител на групата економски оператори,
- ја обезбедува гаранцијата на понудата во форма на банкарска гаранција или депонирани средства,
- групата економски оператори не може да го докаже исполнувањето на критериумите за утврдување способност што се барале во постапката без тој член или
- останатите членови од групата солидарно не ги преземаат обврските на членот од групата кој сака да се повлече од групата економски оператори.

(5) Повлекувањето на член од групата економски оператори спротивно на ставот (4) на овој член се смета за повлекување на групната понуда.“.

Член 8

Во член 47 став (5) алинеја 3, по зборот: „набавка“ се додаваат зборовите: „согласно со условите од тендерската документација и доставената понуда“.

По ставот (7) се додава нов став (8) кој гласи:

„(8) За објавување негативна референца согласно со условите од ставот (5) на овој член, договорниот орган одлучува со одлуката за избор или за поништување на постапката, а економскиот оператор има право на жалба во постапка на правна заштита согласно со овој закон.

Ставовите (8), (9), (10), (11) и (12) стануваат ставови (9), (10), (11), (12) и (13).

Член 9

Во членот 48, по ставот (8) се додава нов став (9) кој гласи:

„(9) Во случаите од ставот (8) на овој член за наплата на банкарската гаранција за квалитетно извршување на договорот и за објавување негативна референца на ЕСЈН, носителот на набавката може да покрене спор пред надлежен суд.“.

Ставовите (9) и (10) стануваат ставови (10) и (11).

Член 10

Во член 99 став (1) точка 1 алинеја 2, запирката на крајот од реченицата се заменува со сврзникот „и“.

Во алинеја 3, сврзникот „и“ на крајот од реченицата се менува со точка и запирка.

Алинејата 4 се брише.

Член 11

По членот 125 се додава нов член 125-а кој гласи:

„Член 125-а

(1) Во случај кога е поднесена само една понуда или има само една прифатлива понуда, договорниот орган го поканува единствениот понудувач да поднесе конечна цена во рамки на електронската аукција која се закажува преку ЕСЈН.

(2) Во случаите од став (1) на овој член, поканата до единствениот понудувач особено содржи:

- идентификување на делот на понудата кој ќе биде предмет на поднесување конечна цена и

- информации кои ќе му бидат достапни пред поднесувањето на конечната цена.

(3) Електронската аукција од ставот (1) на овој член може да започне најрано два дена од датумот на кој е испратена поканата до единствениот понудувач.

(4) Електронската аукција од ставот (1) на овој член завршува на еден од следниве начини:

- по поднесување на конечната цена или

- во однапред утврдено време за кое понудувачот бил известен во поканата, при што за конечна цена се смета првично поднесената цена.“.

Член 12

Во член 140 став (2), по зборот: „понудите“ се додаваат зборовите: „проверува дали е објавена негативна референца до истекот на крајниот рок за поднесување на понудите и“.

Член 13

Во член 144, ставот (2) се менува и гласи:

„(2) Договорниот орган не смее да бара исполнување на одредени критериуми за утврдување способност на економските оператори кои се непропорционални и кои не се директно поврзани со предметот на договорот за јавна набавка.“.

По ставот (3) се додава нов став (4) кој гласи:

„(4) Економските оператори може да го користат профилот на економски оператор на ЕСЈН за докажување на одредени критериуми за утврдување способност што ги овозможува ЕСЈН кај постапките што се спроведуваат со користење електронски средства.“.

Член 14

Постапките за доделување договори за јавни набавки започнати до денот на влегувањето во сила на овој закон ќе завршат согласно со Законот за јавните набавки („Службен весник на Република Македонија“ број 136/2007, 130/2008, 97/2010, 53/2011, 185/2011 и 15/2013).

Член 15

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“, освен одредбите од членовите 6, 10 и 11 кои ќе отпочнат да се применуваат од 1 јануари 2014 година.

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ НА ПРЕДЛОГ ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ЈАВНИТЕ НАБАВКИ

I. ОБЈАСНУВАЊЕ НА СОДРЖИНАТА НА ОДРЕДБИТЕ НА ПРЕДЛОГ ЗАКОНОТ

Со член 1 од предлог – законот се додава нова дефиниција во членот 3 од Законот за јавните набавки на поимот „Профил на економски оператор“, при што се утврдува дека профил на економски оператор е функционалност на Електронскиот систем за јавни набавки со која се олеснува докажувањето на исполнетоста на одредени критериуми за утврдување способност од страна на регистрираните економски оператори.

Со членот 2 од предлог – законот се воведува нов член 8-а од Законот за јавните набавки, при што од примената се исклучуваат услугите на нотари и извршители. Ова се предлага со цел да се надминат проблемите во досегашната примена на законот бидејќи правилата за јавни набавки не се компатибилни со материјалните прописи кои го уредуваат нотаријатот и услугите на извршителите.

Со членот 3 од предлог – законот се додава нов член 10-а во Законот за јавните набавки со кој од негова примена се исклучуваат набавките кои договорните органи вршат од субјекти кои се поврзани со нив. Ова се предлага од причина што некои договорни органи, особено во комуналната сфера, имаат основано посебни субјекти за вршење на одредена дејност која е директно поврзана со надлежностите на договорниот орган. Од тие причини нема потреба од спроведување постапка за доделување на предметниот договор на надворешни субјекти ако договорниот орган располага со сопствен субјект кој може да ја реализира набавката. При тоа, треба да се напомене дека за примена на оваа одредба се предвидени неколку кумулативни услови што треба да бидат исполнети и со кои јасно се ограничува можноста само на оние случаи каде субјектот е формиран единствено од договорниот орган да врши дејност за потребите и во рамки на надлежностите на тој договорен орган и обврска договорот да го изврши самиот субјект без да може да го отстапува на трети страни. Исто така, треба да се има предвид дека во најголем број случаи и тој субјект е договорен орган кој ќе спроведе соодветна постапка за набавка на потребните ресурси за реализација на набавката.

Со членот 4 се додаваат три нови надлежности на Бирото за јавни набавки во членот 14 од Законот за јавните набавки, и тоа:

- надлежност да носи инструкции како интерни упатства за подготовка и спроведување на едукацијата за јавни набавки и обуката за обучувачи, од причина што за успешна организација на едукацијата е потребно да се прецизираат бројни технички прашања кои не е можно да се уредат со закон или правилник,
- надлежност да отстранува економски оператори од листата на економски оператори по одлука на надлежен орган, од причина што во досегашната пракса се покажа дека ова прашање не е доволно уредено и дека се јавуваат случаи кога во жалбена постапка надлежниот орган утврдил дека негативната референца е издадена спротивно на Законот за јавните набавки и истата треба да се повлече од ЕСЈН со кој управува Бирото за јавни набавки,
- надлежност да ги анализира образложенијата за неприкачување на тендерската документација во електронска форма на ЕСЈН, со цел да се спречи договорните органи да ја избегнуваат обврската за прикачување на тендерска документација.

Со членот 5 се додава нов став 6 во членот 15 од Законот за јавните набавки, кој предвидува дека договорниот орган не смее одреден дел да го утврди на начин кој ќе ја попречи или ќе ја ограничи конкуренцијата на само еден економски оператор, без оглед дали предметот на договорот е оформен во еден или во повеќе делови, доколку предметот на набавка е составен од повеќе ставки во рамки на еден дел. Имајќи ја предвид ваквата забрана, договорниот орган ќе има обврска таквата ставка за која е свесен дека нема конкуренција да ја издвои во посебен дел кој нема да биде врзан за останатите ставки.

Со членот 6 се менува членот 37 од Законот за јавните набавки и се воведува обврска за прикачување на тендерската документација на ЕСЈН во електронска форма заедно со пополнување на огласот. Со тоа се напушта досегашната пракса за подигање на тендерската документација кај самиот договорен орган и наплаќање на истата, со што значително се ограничуваше интересот на економските оператори за учество во постапките за додлеување договори за јавни набавки, а се намалуваше и самиот период кој понудувачите го имаат за подготовка на своите понуди. Со ова решение, во целост се користат потенцијалите на Електронскиот систем за јавни набавки за зајакнување на конкуренцијата и олеснување на учеството на економските оператори.

Со членот 7 се додаваат четири нови става во членот 41 од Законот за јавните набавки со кои се доуредуваат неколку прашања во однос на учеството на група економски оператори со групна понуда. Конкретно, се воведува обврска за доставување договор за групен настап заедно со групната понуда, што тој договор треба да содржи како и начинот на постапување доколку дојде до повлекување на одреден член од групата економски оператори во текот на постапката или пред склучување на договорот.

Членовите 8 и 9 од предлог – законот се во функција на доуредување на одредени аспекти од издавањето негативни референци. Конкретно, со член 8 се ограничува можноста за издавање негативна референца доколку дојде до промена на условите од предлог договорот или ако тие услови не биле воопшто содржани во тендерската документација и се уредуваат начинот на издавање на негативната референца и правната заштита пред Државната комисија за жалби по јавни набавки. Со членот 9 се уредува прашањето за заштита на правата на носителот на набавката доколку дојде до издавање негативна референца во фазата на реализација на договорот за јавна набавка со наплата на гаранцијата за квалитетно извршување на договорот.

Со членот 10 се брише постојниот основ за спроведување постапка со преговарање без објавување на оглас од член 99 став 1 точка 1 алинеја 4 од Законот за јавните набавки. Ова од причина што со следниот член се воведува нов алтернативен начин на завршување на редовните постапки во случаите каде има ограничена конкуренција поради што не е можно да се спроведе стандардна електронска аукција. Се очекува оваа мерка да доведе до намалување на бројот на постапки со преговарање без претходно објавување оглас.

Со членот 11 од предлог – законот се воведува нов член 125-а во Законот за јавните набавки со кој се овозможува договорниот орган да го покани понудувачот во случаите кога има само една понуда или само една прифатлива понуда да поднесе конечна цена во дополнителната фаза за спроведување електронска аукција, наместо да спроведува стандардна електронска аукција која не е можна во услови на една понуда. Исто така, се уредува содржината на поканата за поднесување конечна цена, рокот на поднесување конечна цена и начинот на завршување на поднесувањето конечна цена. Со ова решение, кое ќе треба да се имплементира и во Електронскиот систем за јавни набавки, се очекува да се намали бројот на поништувања на постапките и бројот на постапки со преговарање кои се спроведуваа бидејќи немаше друга можност за успешно завршување на редовната постапка во услови на повисоки цени и една понуда.

Со членот 12 од предлог – законот се дополнува членот 140 став (2) од Законот за јавните набавки, со што се прецизира чекорот за проверка на листата на негативни референци во фазата на евалуација на понудите.

Членот 13 е во правец на зајакнување на одредбата од Законот за јавните набавки со која се забранува користење непропорционални критериуми за утврдување способност. Имено, користењето непропорционални критериуми кои не се директно поврзани со предметот на набавка неоправдано ја попречува конкуренцијата и заложба на Бирото за јавни набавки и на Владата на Република Македонија е да се спречат ваквите појави со што на Државната комисија за жалби и се проширува просторот за преземање корективни мерки во случај на вложена жалба.

Со ставот (2) од истиот член се уредува иновацијата на Бирото за јавни набавки на профил на економски оператор на Електронскиот систем за јавни набавки. Со ова, регистрираните економски оператори може да ги прикачат документите за докажување на личната состојба еднаш на својот профил и комисиите за јавни набавки може да ги користат вака прикачените документи во сите постапки што се спроведуваат по електронски пат, наместо да ги прикачуваат документите за секоја поединечна постапка. Тоа е основната цел на профилот на економски оператор кој се воведува во системот.

Членовите 14 и 15 од предлог – законот претставуваат преодни и завршни одредби.

II. МЕЃУСЕБНА ПОВРЗАНОСТ НА РЕШЕНИЈАТА СОДРЖАНИ ВО ПРЕДЛОЖЕНИТЕ ОДРЕДБИ

Предложените измени и дополнувања се главно фокусирани на неколку меѓусебно поврзани области во системот на јавните набавки.

Со некои одредби се воведуваат нови решенија, особено со користење на Електронскиот систем за јавни набавки, како што се задолжителното прикачување тендерска документација во електронска форма и профилот на економски оператор.

Со други одредби се доуредуваат одредени прашања за кои праксата покажа дека не се доволно прецизирани, особено во делот на издавање негативни референци и учество на група економски оператори со групна понуда.

Конкретно, постои директна поврзаност помеѓу членовите 1 и 13 став (2), помеѓу членовите 2 и 3, помеѓу членовите 4, 6, 8 и 9 и помеѓу членовите 10 и 11 од предлог – законот.

III. ПОСЛЕДИЦИ ШТО ЌЕ ПРОИЗЛЕЗАТ ОД ПРЕДЛОЖЕНИТЕ РЕШЕНИЈА

Се очекува предложените решенија да доведат до олеснување на пристапот на економските оператори до постапките за доделување договори за јавни набавки, а особено на малите и средни претпријатија, преку задолжителното прикачување на тендерската документација на ЕСЈН.

Исто така, тие треба ја олеснат примената на законот во делот на воведување профил на економски оператори и негативните референци и правилата за настап на група економски оператори.

Новиот инструмент за поднесување конечна цена се очекува да доведе до намалување на бројот на поништени редовни постапки и на бројот на постапки со преговарање без претходно објавување на оглас.

Текст на одредбите на Законот за јавните набавки кои се изменуваат, односно дополнуваат

Член 3

Одредени поими употребени во овој закон го имаат следново значење:

1. „Договор за јавна набавка“ е договор од финансиски интерес кој ги вклучува и секторските договори, склучен во писмена форма меѓу еден или повеќе договорни органи од една страна и еден или повеќе економски оператори од друга страна, а чиј предмет е изведување на работи, испорака на стоки или обезбедување на услуги согласно со овој закон;
2. „Секторски договор“ е договор за јавна набавка што се доделува во функција на вршење на една или повеќе дејности од членот 176 став (1) на овој закон;
3. „Постапка за доделување на договор за јавна набавка“ е постапка што ја спроведуваат еден или повеќе договорни органи, чија цел или дејство е купување или стекнување на стоки, услуги или работи;
4. „Отворена постапка“ е постапка во која секој економски оператор има право да поднесе понуда;
5. „Ограничена постапка“ е постапка во која секој економски оператор има право да поднесе пријава за учество, а само кандидатите избрани од страна на договорниот орган се покануваат да поднесат понуда;
6. „Конкурентен дијалог“ е постапка во која секој економски оператор има право да поднесе пријава за учество и според која договорниот орган води дијалог со избраните кандидати со цел да се утврди едно или повеќе соодветни решенија кои ќе ги задоволат неговите барања и врз основа на кои избраните кандидати ќе ја изготват својата понуда;
7. „Постапка со преговарање“ е постапка во која договорниот орган ги консултира избраните кандидати и преговара за условите од договорот со еден или со повеќе од нив;
8. „Постапка со барање за прибирање на понуди“ е поедноставена постапка за доделување на договор за јавна набавка, која се спроведува согласно со Главата V Дел 6 од овој закон;
9. „Рамковна спогодба“ е писмена спогодба меѓу еден или повеќе договорни органи и еден или повеќе економски оператори за да се утврдат основните услови кои ќе ги регулираат договорите за јавни набавки што треба да се

- доделат во определен период, особено во поглед на цената и, ако е можно, предвидените количини;
10. „Електронска аукција“ е повторлив процес на негативно наддавање кој се реализира по првична целосна евалуација на понудите, во кој понудувачите имаат можност, исклучиво со користење на електронски средства, да ги ревидираат дадените цени, така што рангирањето се врши автоматски со помош на електронски средства;
 11. „Тендерска документација“ е збир на документи, информации и услови кои претставуваат основа за изготвување, доставување и оценување на пријавата за учество, односно понудата;
 12. „Техничка спецификација“ е збир на технички услови, прописи, препораки и стандарди со кои детално се дефинираат минималните барања од технички аспект кои стоките, услугите или работите предмет на договорот за јавна набавка треба да ги задоволат;
 13. „Економски оператор“ е секое физичко или правно лице или група на такви лица кои на пазарот нуди стоки, услуги или работи;
 14. „Кандидат“ е секој економски оператор кој доставил пријава за учество во ограничена постапка, постапка со преговарање или конкурентен дијалог;
 15. „Пријава за учество“ е предлог на кандидатот со кој ја докажува својата лична состојба, техничка или професионална способност, финансиска и економска состојба како услов за добивање на покана за доставување на понуда во ограничена постапка, постапка со преговарање или конкурентен дијалог;
 16. „Понудувач“ е секој економски оператор кој поднел понуда;
 17. „Учесник на конкурс за избор на идејно решение“ е секој економски оператор кој има поднесено проект на конкурс за избор на идејно решение;
 18. „Понуда“ е предлог од понудувачот изготвен врз основа на тендерската документација и претставува основа за доделување на договорот за јавна набавка;
 19. „Техничка понуда“ е дел од понудата со која се докажува исполнувањето на поставените технички барања и услови од тендерската документација;
 20. „Финансиска понуда“ е дел од понудата во кој се содржани понудените цени согласно со условите од тендерската документација;
 21. „Алтернативна понуда“ е понуда со која се нудат поинакви карактеристики на предметот на договорот за јавна набавка од оние утврдени во тендерската документација;

22. „Носител на набавката“ е понудувач или група на понудувачи кои склучиле договор за јавна набавка;
23. „Евалуација на понуда“ е оцена на поднесена понуда во постапката за доделување на договор за јавна набавка;
24. „Прифатлива понуда“ е понуда која е поднесена во утврдениот рок и за која е утврдено дека во потполност ги исполнува сите барања од тендерската документација и техничките спецификации и одговара на сите критериуми, условите и евентуалните барања за способноста на понудувачите;
25. „Соодветна понуда“ е прифатлива понуда која е во рамките на износот што го утврдил договорниот орган со одлуката за јавна набавка или што може да го дообезбеди согласно со членот 28 став (4) од овој закон;
26. „Услуги за истражување и развој“ се сите активности кои вклучуваат темелно истражување, применето истражување и експериментален развој кој вклучува реализација на технолошки демонстратори, односно уреди кои демонстрираат дејствување на нов концепт или нови технологии во соодветно или репрезентативно опкружување;
27. „Одговорно лице“ е функционер кој раководи со државен орган, градоначалник на единицата на локалната самоуправа или директор на правно лице односно лице овластено од него;
28. „Посебно или ексклузивно право“ е право доделено од надлежен орган кое произлегува од закон или пропис врз основа на закон, со цел да се ограничи спроведувањето на дејностите во одредена област на јавни услуги на ограничен број или на еден правен субјект;
29. „Електронски средства“ е користење на електронска опрема за обработка и чување на податоци (вклучувајќи и дигитална компресија), кои се пренесени, испорачани и примени преку кабелски, радио или оптички средства или преку други електромагнетни средства;
30. „Електронски систем за јавни набавки“ е единствен компјутеризиран систем достапен на интернет, кој се користи со цел да се овозможи поголема ефикасност и економичност во областа на јавните набавки;
31. „Писмено или во писмена форма“ е секој израз кој се состои од зборови или бројки кои можат да се прочитаат, умножат и дополнително да се соопштат, како и информации кои се пренесуваат и чуваат со помош на електронски средства под услов сигурноста на содржината да е обезбедена и потписот да може да се идентификува;

32. „Централно тело за набавки“ е договорен орган согласно со членот 4 став (1) точки а), б) или в), кој:

- набавува во свое име и за своја сметка стоки или услуги кои се или можат да бидат наменети за еден или за повеќе договорни органи или
- доделува договори за јавни набавки или склучува рамковни спогодби во име и за сметка на еден или на повеќе договорни органи и

33. „Општ поимник за јавни набавки (ОПЈН – CPV)“ е референтна номенклатура што се применува во постапките за доделување на договори за јавни набавки и кој обезбедува еднообразност со останатите постојни номенклатури.

-

Член 14

(1) Бирото ги врши следниве работи:

- иницира предлози за донесување на законски и други акти од областа на јавните набавки до министерот за финансии,
- го следи и анализира спроведувањето на законот и другите прописи за јавни набавки, функционирањето на системот на јавните набавки и иницира промени за подобрување на системот на јавните набавки,
- дава мислења во врска со одредбите и примената на овој закон,
- обезбедува совети и дава помош на договорните органи и економските оператори,
- подготвува модели на тендерска документација и модели на формулари за постапките регулирани со овој закон,
- води единствена евиденција на договорите за јавни набавки и истата ја одржува и ажурира и ја прави достапна до јавноста преку ЕСЈН,
- го следи навременото доставување на податоци и оневозможува користење на ЕСЈН на корисниците кои не ги почитуваат своите обврски во однос на користењето на ЕСЈН,
- презакажува електронска аукција во случај на техничка грешка, пад на ЕСЈН и по одлука на Државната комисија за жалби по јавни набавки,
- ги анализира образложенијата за неспроведување на електронска аукција согласно со членот 123 од овој закон и доколку истите не се основани му укажува на договорниот орган за сторениот пропуст,
- предлага кодекс на однесување при спроведување на јавните набавки кој го донесува министерот за финансии,

- прибира, ги обработува и анализира податоците за јавни набавки и подготвува статистички извештаи,
- за констатираните неправилности од добиените известувања веднаш ги информира договорните органи, а по потреба и надлежните органи,
- утврдува минимални услови за професионалните квалификации за лицата кои вршат стручни работи за јавните набавки,
- организира и врши обука за едукација на службеници и на други стручни лица во врска со јавните набавки,
- управува и оперира со својата веб страница и Електронскиот систем за јавни набавки (во натамошниот текст: ЕСЈН),
- соработува со меѓународните институции и други странски субјекти за работите поврзани со развојот на системот на јавните набавки,
- остварува меѓународна соработка во врска со системот на јавните набавки и ја планира и ја координира странската техничка помош на полето на јавните набавки,
- поднесува годишен извештај до Владата за неговите активности во функционирањето на системот на јавните набавки,
- дава упатства и изготвува прирачници и коментари на правилата за јавни набавки и издава електронски билтен и
- врши други работи утврдени со овој закон.

(2) Статистичките извештаи од ставот (1) алинеја 7 на овој член содржат податоци кои се однесуваат на:

- број и вредност на склучените договори,
- категоризација на договорите по видови на спроведени постапки, по предмет на договорот и по земјата каде што е седиштето на носителот на набавката и
- број и вредност на склучените договори и условите предвидени со овој закон кои го оправдуваат изборот на постапката со преговарање со и без претходно објавување на оглас.

(3) Бирото соработува со договорните органи од членот 4 на овој закон и со трговските друштва, професионални институции за истражување, здруженија или со експерти за одделни области, во врска со јавните набавки.

Член 15

(1) Договорот за јавна набавка може да биде договор за јавна набавка на стоки, договор за јавна набавка на услуги и договор за јавна набавка на работи.

(2) Предметот на договор за јавна набавка може да се оформи во повеќе посебни истоветни делови, при што за секој дел може да се склучи посебен договор.

(3) Понудувачот може да поднесе понуда за еден, повеќе или за сите делови, при што понудата мора да опфати најмалку еден целосен дел.

(4) Понудувачот треба во својата понуда да наведе дали истата се однесува на целокупниот предмет на договорот за јавна набавка или само на одредени делови.

(5) Ако понудувачот поднесе понуда за два или повеќе делови, истата ја поднесува на начин што ќе овозможи секој дел да се евалуира посебно.

Член 37

(1) Договорниот орган ја прави достапна тендерската документација на секој заинтересиран економски оператор:

- со користење на електронски средства заради директен и целосен пристап до тендерската документација или
- во хартиена форма или на магнетен медиум, за сите економски оператори кои имаат поднесено барања за тоа, или на оние на кои им е испратена покана за поднесување на понуди.

(2) Во случаите од ставот (1) алинеја 2 на овој член, договорниот орган во рок од три дена од денот на приемот на барањето им ја испраќа тендерската документација на економските оператори кои ја побарале, а доколку во огласот предвидел надоместок за нејзиното добивање, тендерската документација им се доставува на економските оператори веднаш по извршената уплата на надоместокот.

(3) Надоместокот за добивање на тендерската документација ги опфаќа само трошоците за умножување и/или доставата на тендерската документација.

Член 41

Економските оператори можат да се здружат и да формираат група на економски оператори со цел заедно да поднесат пријава за учество или групна понуда без да се поврзат во законска правна форма.

Член 47

(1) Договорниот орган може да бара гаранција на понудата во вид на банкарска гаранција или депонирани средства, а во спротивно задолжително бара изјава за сериозност на понудата и тоа задолжително го наведува во тендерската документација.

(2) Во случаите на банкарска гаранција или депонирани средства, договорниот орган ја изразува бараната вредност на гаранцијата на понудата како процент од

вредноста на понудата, при што не смее да бара висина на гаранција поголема од 3% од вредноста на понудата без вклучен ДДВ.

(3) Во случаите на изјава за сериозност на понудата, понудувачот изјавува дека нема да ги преземе дејствијата од ставот (5) на овој член. Доколку понудувачот ја прекрши дадената изјава, договорниот орган го исклучува од натамошната постапка и постапува согласно со ставот (6) на овој член.

(4) Гаранцијата на понудата се доставува заедно со понудата во оригинална форма.

(5) Договорниот орган ја наплаќа гаранцијата на понудата, ги задржува депонираните средства, односно ја активира изјавата за сериозност на понудата ако понудувачот:

- ја повлече својата понуда пред истекот на периодот на нејзината важност,
- не ја прифати исправката на аритметичките грешки од страна на комисијата,
- не го потпише договорот за јавна набавка или
- не ја обезбеди гаранцијата за квалитетно извршување на договорот, ако договорниот орган ја предвидел во тендерската документација.

(6) Доколку дојде до наплата на гаранцијата на понудата, задржување на депонираните средства или прекршување на изјавата за сериозност на понудата, договорниот орган во ЕСЈН објавува негативна референца што резултира со исклучување на предметниот понудувач од сите идни постапки за доделување договори за јавни набавки во период од една година од денот на објавувањето во случај на прва негативна референца, за што го известува понудувачот. Периодот на исклучување од овој став се зголемува за дополнителна една година при секоја наредна негативна референца, но не повеќе од пет години.

(7) Забраната за учество во постапките за доделување договори за јавни набавки согласно со условите од ставот (6) на овој член се однесува и на групата економски оператори во која членува економски оператор кој има негативна референца, како и на економскиот оператор кој претставува поврзано друштво со економскиот оператор кој има негативна референца.

(8) Негативната референца од ставот (6) на овој член договорниот орган ја објавува истовремено со објавување на известувањето за склучен договор или за поништување на постапката. Кај постапките со барање за прибирање понуди,

негативната референца се објавува во рок од 30 дена од денот на склучувањето на договорот за јавна набавка или поништување на постапката.

(9) Гаранцијата на понудата треба да е со важност не помалку од 14 дена по денот на истекот на важноста на понудата.

(10) Во исклучителни случаи, договорниот орган може да побара од понудувачите продолжување на периодот на важност на гаранцијата на понудата.

(11) Гаранцијата на понудата им се враќа на понудувачите кои не се избрани за најповолни во рамките на периодот на нејзината важност.

(12) Гаранцијата на понудата на понудувачот чија понуда е избрана за најповолна му се враќа откако ќе го потпише договорот за јавна набавка и ќе достави гаранција за квалитетно извршување, доколку истата се бара.

Член 48

(1) Договорниот орган може да бара од понудувачот чија понуда е избрана за најповолна да обезбеди гаранција за квалитетно извршување на договорот во вид на банкарска гаранција и тоа задолжително го наведува во тендерската документација.

(2) Висината на гаранцијата за квалитетно извршување на договорот може да биде од 5% до 15% од вредноста на договорот за јавна набавка.

(3) По исклучок од ставот (1) на овој член, гаранција за квалитетно извршување на договорот не се бара кај конкурсот за избор на идејно решение, договорите за јавни набавки на консултантски услуги и при доделување рамковна спогодба.

(4) Гаранција за квалитетно извршување на договорот може да се бара кај поединечните договори што се доделуваат врз основа на рамковна спогодба.

(5) Гаранцијата за квалитетно извршување на договорот треба да е со важност до целосно реализирање на договорот за јавна набавка.

(6) Гаранцијата за квалитетно извршување на договорот му се враќа на носителот на набавката во рок од 14 дена од денот на целосното реализирање на договорот за јавна набавка.

(7) Во случај кога е продолжен рокот за реализација на договорот или е зголемена неговата вредност, носителот на набавката соодветно треба да ја продолжи важноста и вредноста на гаранцијата за квалитетно извршување на договорот.

(8) Доколку дојде до наплата на гаранцијата за квалитетно извршување на договорот, договорниот орган до ЕСЈН доставува негативна референца што резултира со исклучување на предметниот носител на набавка од сите идни постапки за

доделување договори за јавни набавки во период од една година од денот на објавувањето во случај на прва негативна референца, за што го известува понудувачот. Периодот на исклучување од овој став се зголемува за дополнителна една година при секоја наредна негативна референца, но не повеќе од пет години.

(9) Забраната за учество во постапките за доделување договори за јавни набавки согласно условите од ставот (8) на овој член се однесува и на групата економски оператори во која членува економски оператор кој има негативна референца, како и на економскиот оператор кој претставува поврзано друштво со економскиот оператор кој има негативна референца.

(10) Негативната референца од ставот (8) на овој член договорниот орган ја доставува во рок од пет работни дена од денот на наплата на гаранцијата.

Член 99

(1) Договорниот орган може да спроведе постапка со преговарање без претходно објавување на оглас во следниве случаи:

1) за набавка на стоки, работи и услуги кога:

- не е поднесена ниту една понуда во отворена постапка или не е поднесена ниту една пријава за учество во првата фаза на ограничена постапка под услов да не се сменети првичните услови на договорот,
- од технички или уметнички причини, односно од причини врзани за заштита на ексклузивните права (патенти и слично), договорот може да го изврши само одреден економски оператор,
- од причини од крајна итност предизвикани од настани кои договорниот орган не можел да ги предвиди и да му се припишат како пропуст, не може да се примени рокот за објавување на отворена постапка, ограничена постапка, постапка со барање за прибирање на понуди или постапка со преговарање со претходно објавување на оглас и
- во отворена постапка, ограничена постапка, постапка со преговарање со објавување на оглас и постапка со барање за прибирање понуди договорниот орган не може да закаже електронска аукција од причина што не постои доволно конкуренција;

2) за набавка на стоки:

- произведени исклучиво за истражување, експериментирање, проучување или развој, но не за стоки во сериско производство со кое би се остварила добивка или поврат на трошоците на развојот или истражувањето,

- кога договорниот орган мора да набави дополнителни испораки од првобитниот носител на набавка заради делумна замена на вообичаените стоки или инсталации или проширување на постојните стоки или инсталации, при што промената на понудувачот би го обврзала договорниот орган да купи материјал кој има поинакви технички карактеристики што би резултирало со некомпатибилност или несразмерни технички тешкотии во функционирањето и одржувањето. Должината на дополнителните набавки не смее да надмине три години од склучувањето на основниот договор, а нивната вредност не смее да надмине 30% од вредноста на основниот договор и
 - кои се набавуваат по посебно поволни услови од понудувач кој ги затвора своите деловни активности (ликвидација или стечај), од стечаен управник или ликвидатор, по претходен договор со доверителите;
- 3) за набавка на услуги кога предметниот договор следува по спроведување на конкурс за избор на идејно решение и се доделува на најдобро рангираниот учесник или на еден од најдобро рангираните учесници. Ако договорот се доделува на еден од најдобро рангираните учесници договорниот орган ги поканува сите нив да учествуваат во преговорите и
- 4) за набавка на дополнителни работи или услуги кои не се вклучени во основниот договор, а кои поради непредвидени околности се нужни, под услов договорот да му се додели на изведувачот на работите или давателот на услугите од основниот договор кога:
- таквите дополнителни работи или услуги не можат да бидат технички или економски одделени од основниот договор без поголеми проблеми за договорниот орган или
 - таквите работи или услуги, иако можат да се одделат од извршувањето на основниот договор, се неопходни за неговото завршување.

(2) Вкупната вредност на дополнителните работи или услуги од ставот (1) точка 4 на овој член не смее да надмине 30% од вредноста на основниот договор.

(3) Договорниот орган може да спроведе постапка со преговарање без објавување на оглас ако во постапка со барање за прибирање на понуди со објавување на оглас не добие ниту една понуда.

(4) Во извештајот од спроведената постапка, комисијата дава детално образложение за причините за спроведување на постапката со преговарање без претходно објавување на оглас, како и за начинот на спроведување на постапката.

(5) Во случаите од ставот (1) точка 1) алинеи 3 и 4, точка 2) алинеи 2 и 3 и точка 4) на овој член, договорниот орган нема обврска да ја утврдува способноста на економските оператори.

Член 140

(1) Предмет на евалуација не може да бидат понуди кои не се отворени на јавното отворање.

(2) Кај отворената постапка комисијата, пред да пристапи кон евалуација на понудите, ја проверува комплетноста и валидноста на документацијата за утврдување на способноста на понудувачот.

(3) При проверката на комплетноста и валидноста на документацијата за утврдување на способноста на понудувачот и при евалуација на понудата, комисијата може да побара понудувачите да ги појаснат или дополнат документите, доколку не станува збор за значителни отстапувања од бараната документација. Договорниот орган не смее да создава предност во корист на одреден економски оператор со користење на бараните појаснувања или дополнувања.

(4) Бараното објаснување понудувачот го доставува во писмена форма во рокот кој го определил договорниот орган.

(5) Никакви промени во понудата, освен исправката на аритметички грешки, не смеат да се бараат, нудат или да се допуштат од страна на комисијата или од понудувачот.

(6) Комисијата може директно од понудувачот, а со цел за објаснување на понудата, да бара превод на делот од понудата кој е во врска со техничката документација за кој во тендерската документација дозволил истата да биде изработена на странски јазик и за истото да одреди примерен рок.

(7) Неприфатливите понуди комисијата нема да ги евалуира.

(8) Евалуацијата на понудите се врши исклучиво во согласност со критериумите наведени во тендерската документација и објавени во огласот за доделување на договорот за јавна набавка.

(9) Комисијата по извршената евалуација ќе пристапи кон рангирање на понудите и изготвување на предлог за избор на најповолна понуда.

(10) Членовите на комисијата кои не се согласуваат со предлогот за избор на најповолна понуда, ги изнесуваат своите ставови во писмена форма подготвени како забелешка приложена кон извештајот од спроведената постапка.

Член 144

(1) За примена на критериумите за утврдување на способност од членот 143 став (1) алинеи 3 и 4 на овој закон, договорниот орган во тендерската документација ги наведува минималните услови што економските оператори треба да ги исполнат за да се квалификуваат согласно со одделите 4 и 5 од овој дел.

(2) Договорниот орган не смее да бара исполнување на одредени минимални услови во врска со економската и финансиската состојба и со техничката или професионалната способност на економските оператори, кои се непропорционални на предметот на договорот за јавна набавка.

(3) Во случај на група економски оператори, сите членови на групата поединечно ја докажуваат својата лична состојба и способноста за вршење професионална дејност.